

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. An omnia infidelium opera sint peccata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

II. Tres præcipue numerantur infidelitatis species, Paganismus, Iudaismus, & Hæresis. Has tres species enumerat S. Thomas hic, quæst. 10. a. 5. easque juxta triplicem rationem, per quam fidei adversantur, distinguit, quam etiam infidelitatis divisionem amplectuntur omnes Theologi. Infidelitas ergo, inquit S. Thomas, vel adversatur Fidei nullo modo susceptæ, & est Paganismus: vel adversatur Fidei in figuris tantum susceptæ, & est Iudaismus: vel adversatur Fidei formaliter & in se susceptæ, & incurritur peccatum hæresis. Nec S. Thomas tantum, sed etiam Cælestinus Papa in Epistola ad Episcopos Galliarum, has, & has tantum infidelitatis species enumeravit. De duobus primis hic agemus, de hæresi tractabitur Disputatione sequente.

III. Hæc porro divisio est adæquata, ad quam proinde omnes aliæ infidelitatis species reducuntur, Turcismus enim ad Paganismum reducitur, & si quis olim inter Judæos aliquem ex articulis à Moysè traditis negasset, censendus fuisset hæreticus. Imo, ut docet S. Thomas citatus, a. 5. ad 3. potest quis simul in duas ex his infidelitatis species incurrere, si enim, inquit S. Doctor, aliquis ex Christiano fiat Judæus, hæresim incurret propter Christianam Fidem, quam semel amplexus fuerat, negatam, & simul reus erit perfidiæ Judaicæ, cujus modò se sequacem profiteatur. Communis tamen hodie Theologorum sententia affirmat, has tres infidelitates, non specie essentiali, sed accidentaliter tantum inter se differre. Ut verò quis sit hæreticus, non est necessarium, ut susceperit baptismum, catechumenus namque, si aliquam Fidei Catholicæ, quam priùs admiserat partem negaret, esset hæreticus, utpote qui Fidem susceptam negaret.

IV. Quamvis autem, ut affirmat Sanctus Thomas quæstione illà decimà citatà, Paganismus Iudaismus & hæresim extensivè superet per se loquendo; in pluribus enim ad Fidem spectantibus ut plurimum errat Ethnicus quàm Judæus, Judæus quàm hæreticus: Intensivè tamen hæresis Iudaismus, Iudaismus Paganismo est deterior: cum enim hæretici majorem habeant rerum ad Fidem pertinentium cognitionem, & clariorem etiam materiæ Fidei propositionem, graviùs peccant veritati sic propositæ resistendo, & se, ut debebant, Deo loquenti non subjiciendo. Hinc S. Petrus Epist. 2. cap. 2. vers. 21. *Falsà, inquit, sunt eis posteriora deteriora prioribus. Melius enim erat illis, non cognoscere viam justitiæ, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est sancto mandato, &c.* Ad quam rem etiam S. Augustinus lib. 21. de civitate, cap. 25. sic habet: *Pejor est desertor Fidei, & ex desertore oppugnator ejus effectus, quam ille, qui non deseruit, quam nunquam renuit.* Idem docent S. Hieronymus, S. Augustinus, & alii Patres.

V. Quæres, Utrum in infidelibus non apostatis possit carentia Fidei excusari à peccato? Sermo est de infidelitate positivà, seu in adultis, infidelitatem enim negativam, ut vocant, seu quæ in parvulis, aut perpetuò amentibus reperitur, clarum est vacare culpâ, cum hi neque cognitionem, neque libertatem habeant ad peccatum admittendum requisitam. Quærimus itaque, an in adultis talis inveniri ignorantia possit, quæ eos à peccato infidelitatis excuset.

VI. Dicendum infideles illos, qui nullam omnino de Fide nostrâ habuerunt notitiam, sed sunt in invincibili rerum ad eam spectantium ignorantia,

non peccare articulos Fidei non credendo; ignorantia namque invincibilis, ut dixi Sectione præcedente, in omni re excusat à peccato, cum nihil volitum, quin præcognitum. Quòd si nonnulli infideles aliquid de Fide audivissent, sine sufficiente tamen propositione ad credendum, non commississent peccatum infidelitatis rebus sic propositis non assentiendo, habere nihilominus potuissent obligationem ulterius deus inquirendi, & veritatem indagandi, si verò id præstare neglexissent, verti iis hoc vitio jure potuisset, & peccatum incurrisse; propositio siquidem, quæ non sufficit ad credendum, sufficere interdum potest ad dubitandum, & ad obligationem diligentiam circa rerum sic propositarum pervestigationem utendi, nempe vel Deum, si ad eos aliqua Dei pervenit notitia, orando, vel eruditum aliquem, & in his rebus peritum doctorem quærendo, à quo plenius instruantur. Sed hac de re fusius dictum est Tomo præcedente, in materiâ de gratiâ, dum de illo celebri inter Theologos principio: *Facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam.*

dari possit rerum ad Fidem spectantium ignorantia.

Aliud est propositio nem esse sufficientem ad credendum, aliud ad dubitandum.

Quæ diligentia sit adhibenda.

SECTIO TERTIA.

An omnia infidelium opera sint peccata.

DE aliâ etiam circa infideles difficultate egi in materiâ de gratiâ, Utrum scilicet omnia eorum opera sint peccata: sed quia hic eam à Theologis proponi video, nonnulla in præsentem de illâ attexam. Sententiam itaque affirmativam tenet Gregorius in 2. Distinct. 39. quæst. primâ, art. 2. & Catherinus in caput secundum Genesis: idem asserit Michaël Baius assertionem vigesimâ sextâ.

Dicendum nihilominus, omnes infidelium actiones non esse peccata, ut cum Doctore Angelico 2. 2. quæst. 10. art. 4. docet communis Theologorum sententia, ita ut supervacaneum sit auctores pro hac veritate recensere. Probatum primò ex illo ad Romanos 2. vers. 14. *Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea (aliqua scilicet) quæ legis sunt faciunt.* Deinde Daniël Prophetâ Regem Nabuchonoforem ad opera quædam naturaliter bona excitat: *Peccata tua, inquit, elemosinis redime, ergo hoc ab ipso, quamvis infideli, fieri sine peccato poterat, Spiritus Sanctus siquidem, neque per se, neque per Prophetas excitat ad peccatum.* Hinc S. Hieronymus in Cap. 29. Ezechielis: *Ex eo, inquit, quòd Nabuchonofor mercedem accipit boni operis, intelligimus, etiam Ethnicos, si quid boni fecerint, non absque mercede Dei judicio præteriri.* Idem docet S. Chrysostomus, S. Basilus & alii.

Circa mentem S. Augustini peculiaris hac in re est difficultas. Et sanè negari non potest, quin sanctus Doctor opinioni illi, quòd scilicet omnia infidelium opera sint peccata, non parum interdum faveat, ut constat ex libro quarto contra Julianum, cap. 3. ubi maximopere contendit, nullam ex infidelium actionibus esse bonam, sed singulas aliquid mali semper habere ad mixtum. Quòd etiam alibi docet, variisque locis ita clarè in hoc puncto loquitur, ut non leve fundamentum sit existimandi, cum verè in hac sententiâ fuisse.

I. Sine operibus infidelium actiones peccata.

II. Communis Theologorum sententia est, omnes infidelium actiones non esse peccata.

Docent sancti Patres omnia opera infidelium non esse peccata.

III. Quæ Dicitur Augustini de hac circa infidelium actiones controversiâ fuerit opinio.

Quamvis

Vertical text in the left margin, including words like 'Tres species', 'Paganismus', 'Iudaismus', 'Hæresis', 'Dicitur', 'Augustini', 'de hac', 'circa', 'infidelium', 'actiones', 'controversiâ', 'fuerit', 'opinio'.

TOM. II.

IV.

S. Augustinus sepe docet dari in infidelibus actiones aliquas bonas.

Quamvis autem hæc ita sint, alibi tamen idem sanctus Doctor disertè affirmat, dari in infidelibus operationes varias, usquequaque honestas: sic enim de Spiritu & literâ, cap. 26. loquens de illo Divi Pauli dicto, supra numero octavo posito, *Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt;* ait Gentes interdum secundum rectam rationem operari, & honestas aliquas actiones exercere. Aliis etiam locis varias virtutes morales, ut continentiam & patientiam in quibusdam ex infidelibus admittit. Ex quibus constat illum, etsi prædictæ sententiæ nonnihil aliquando faveris, meritò tamen pro nostrâ tanquam verâ & propriâ ipsius opinione citari posse.

V.

De operibus tantum ad salutem spiritibus loquitur S. Augustinus.

Hanc esse Divi Augustini mentem, ex ipso D. Augustino ostenditur.

Ad illa ergo quæ numero præcedente ex S. Augustino sunt allata, dici inprimis potest, cum, dum dicit infideles nihil boni operari posse, solum velle ipsos nihil boni agere posse prout oportet, seu ad justificationis gratiam, & celestem beatitudinem obtinendam; quicquid enim tale non est, pro nihilo reputatur, dicente Apostolo 1. ad Corinthios 13. vers. 2. *Si Charitatem non habeam, nihil sum.* Imo hanc esse Divi Augustini mentem satis ipsemet indicavit; libro etenim quarto contra Julianum, cap. 3. de Fabricio, Regulo, Fabio, & antiquis Philosophis loquens, qui olim habebantur in virtute præstantissimi: *Nec in istis, inquit, est vera justitia; & rationem reddit, quia justus ex Fide vivit;* quod aperte denotat, cum de virtutibus tantum supernaturalibus esse locutum. Hinc etiam idem S. Augustinus tractatu 45. in Joannem, & cap. illo 3. contra Julianum ait, nullum opus esse integrè & completè bonum, nisi per Fidem ac dilectionem Dei referatur in Deum: non ergo de operibus merè moralibus, seu naturalibus loquitur, sed de supernaturalibus.

VI.

Qui rarissimè bene agit, moraliter censetur nunquam bene agere.

Alio etiam modo exponi solet S. Augustinus; cum enim parum in moralibus pro nihilo reputetur, & infideles rarè admodum actiones hujusmodi usquequaque honestas, seu absque omni mali permixtione eliciant, moraliter censentur nunquam bene agere: quæ de causâ dixit sanctus Augustinus eos semper peccare, cum opera sine circumstantiâ aliquâ malâ, non nisi rarissimè exerceant.

VII.

Dices: S. Paulus ad Romanos 14. v. 23. dicit: *Omne quod non est ex fide, peccatum est.* Respon-

detur primò cum S. Augustino per Fidem ibi intelligi fidem Theologicam; sic quo sensus illius dicti est, ut vult Suarez hic, Disp. 17. sect. 3. n. 6. Tannerus hic, Disp. 8. dub. 4. num. 66. & alii, *quod non est ex Fide, id est, quod est contra Fidem, omnia autem opera infidelium non sunt contra Fidem.* Secundò S. Chrysostomus per Fidem illo loco intelligit fidelitatem, seu conscientiam; quicquid autem non fit secundum dictam conscientiam est peccatum, nemo tamen, opinor, dicit infideles semper agere contra conscientiam.

Ad illud Christi, Matthæi septimo, vers. 18. *Non potest arbor mala bonos fructus facere, dico sensum esse, arborem malam quæ malam non potest fructus bonos facere:* sicut è contra eodem loco ait Christus: *Non potest arbor bona fructus malos facere,* quod similiter intelligi debet reduplicativè, seu ut est mala, nam homines in gratiâ Dei existentem committunt peccata venialia, *septies quippe in die cadit justus.* Sensus ergo est, infideles quæ infideles, seu ut opera infidelitatis exercentes, falsos scilicet Deos colendo, aut idola adorando non posse bonos fructus facere, sicut nec justus in quantum justus, seu ex inspiratione divinâ operantes peccant, Deus enim ad malum non instigat. Quemadmodum ergo justus secundum se possunt malè, ita & infideles secundum se possunt benè facere, alia scilicet opera quàm infidelitatis exercendo. Adde voluntatem humanam ex se non esse arborem malam, sed indifferentem ad bonum vel malum exercendum, juxta illud Ecclesiastici 15. vers. 17. *Apposuit tibi aquam & ignem: ad quod volueris, porrige manum tuam.*

Tandem circa illud Divi Pauli ad Titum 1. v. 15. *Infidelibus nihil est mundum,* eodem modo explicari potest ac dictum præcedens, nempe nihil mundum esse infidelibus ut infidelibus, seu ex infidelitate operantibus. Peculiariter verò eo loco intelligit Apostolus Judæos, ritus & cæremonias antiquæ legis, postquam non mortuæ tantum erant, sed mortiferæ, observantes, ut hoc Divi Pauli dictum exponit Sanctus Augustinus lib. 13. contra Faustum, capite quarto. Videatur Bellarminus libro quinto de gratiâ & libero arbitrio, Suarez hic, Disp. 17. Tannerus Disputatione 1. quæstione octavâ, Lugo Disp. 18. & 19. & alii, qui hæc fusissimè prosequuntur.

Loca quædam S. Pauli circa infidelium delicta notat.

Omnia opera infidelium non sunt contra fidem, aut conscientiam.

VIII. Declaratur dictum illud Christi, Non potest arbor mala fructus bonos facere.

Infideles ut infideles non possunt bonos fructus facere.

Qualis arbor sit voluntas humana.

IX. Quo sensu dicitur Apostolus, Infidelibus nihil est mundum.

